

РЕГИОНАЛНА СОРАБОТКА ВО ЈУГОИСТОЧНА ЕВРОПА ПЕРИОД ПО ПАКТОТ ЗА СТАБИЛНОСТ

Вовед,

Овој извештај има за цел да даде преглед на транзицијата на политичките и структурните сегменти од Пактот за Стабилност за Југоисточна Европа во Советот за регионална соработка (СРС). Додека насоките на работа на Пактот за стабилност во многу аспекти беа давани од меѓународната заедница, СРС има за задача да воспостави чувство на регионална сопственост на иницијативите произлезени од СРС. Извештајот се фокусира на успехите на регионалната соработка во првата година на постоењето, со фокус на безбедносната соработка која претставува една од приоритетите на СРС.

1. Поглед наназад: Пакт за стабилност во Југоисточна Европа – Регионална соработка под меѓународно раковоство¹

Воспоставен во 1999 во Келн, Германија, Пактот за стабилност за Југоисточна Европа целеше кон зајакнување на напорите на земјите од регионот во промовирање на мирот, демократијата, човековите права и економскиот раст. Тоа беше првата сеопфатна стратегија на меѓународната заедница за превенција на конфликти, која обезбедуваше рамка за регионална соработка и поблиски односи со европските и евро –атлантските структури.

Цела палета од иницијативи за регионална соработка му претходеа на Пактот за стабилност. Помеѓу нив се и: Централно европската иницијатива (ЦЕИ, 1989); Конференцијата за одржување на добро - соседски односи; Ројамонт процесот (РП, 1995); Југоисточната иницијатива за соработка (СЕЦИ, 1995); Регионалниот пристап на ЕУ (РА – ЕУ, 1996), Стабилност, безбедност и соработка во ЈИЕ (ЦСЕЕ, 1996) како и Процесот за соработка во Југоисточна Европа (СЕЕЦП, 1996).

Поагајќи од фактот дека регионот помина низ пет воени конфликти, овие иницијативи за соработка во Југоисточна Европа немаа доволно сила за дејствување. Иницијативите како СЕЦИ и Регионалниот пристап на ЕУ се соочуваа со потешкотии при нивното имплементирање кај поранешните Југословенски републики кои ја одбиваа секоја иницијатива која тие ја гледаа како заживување на старите Југословенски поврзувања². Сите од горенаведените иницијативи денес се интегрирани во работата на Советот за регионална соработка (СРС).

¹ Сите податоци, доколку не е наведено поинаку, се добиени од официјалната интернет страница на Пактот за стабилност. Види на: www.stabilitypact.org.

² Uvalic, M. "Regional Cooperation and the Enlargement of the European Union; Lessons learned? ". *International Political Science Review*, Издание. 23 бр. 3. 319-333. (2002): 325.

Југоисточниот процес за соработка беше формиран во 1996 година за да ја зајакне под-секторската безбедносна соработка. Неговиот фокус лежи врз преку граничната соработка и соработката во правдата и внатрешните работи како и соработката во спречување на тероризмот, организираниот криминал и нелегалното тргување со дрога и оружје. СЕЕЦП има важна улога во работата на СРС која што ќе биде објаснета подолу во текстот.

Војната во Косово и интервенцијата на НАТО станаа катализатори за координација и превентивни акции во регионот под меѓународното водство. За помалку од една недела по бомбардирањето на Косово, германскиот министер за надворешни работи Јошка Фишер³ ја зачна идејата за Пакт за стабилност⁴ во Југоисточна Европа. Неколку месеци подоцна на 10 јуни 1999, на иницијатива на Европската унија, основачкиот документ задолжи повеќе од 40 земји и организации меѓу кои земјите членки на ЕУ, Европската комисија, САД, ООН; ОБСЕ, Советот на Европа, НАТО, Светската банка, Европската инвестициона банка, Југоисточната иницијатива за соработка и секако земјите од регионот – да ги засилат напорите за продлабочување на мирот и демократијата⁵. Од една страна целта на Пактот за стабилност беше да се насочат напорите на меѓународната заедница во регионот додека од друга страна постоеше за да обезбеди платформа за соработка меѓу земјите од регионот. Преку својата работа Пактот за стабилност како главен приоритет ја имаше заложбата на земјите од ЈИЕ да ги “зајакнат своите активности во однос на вредностите на Евро-Атлантските структури”⁶.

Пактот за стабилност беше воспоставен на искуствата и лекциите од кризниот менаџмент во различни светски кризи, градејќи се врз три главни сектори: создавање на безбедна средина, промоција на одржливи демократски системи како и промоција на економски и социјален добробит. Пактот беше поддржан од Специјалниот координатор, Едхард Бусек и неговата канцеларија во Брисел. Како специфични карактеристики се сметаа

³ Во тоа време Германија го имаше претседателството врз Советот на ЕУ

⁴ Идејата за Пактот за стабилност не беше нова. Франција имаше пројавено слична иницијатива за Централна и Источна Европа во 1994 (Баладуров пакт), а за Босна и Херцеговина во 1998 (Ведринов). Новина во германскиот предлог беше перспективата за членство во Евро атлантските структури за земјите од Југо источна Европа. Friis, L. & Murphy, A. “‘Turbocharged negotiations’: the EU and the Stability Pact for South Eastern Europe”. Журнал за Европска јавна политика, Издание. 7 бр. 5, Специјално издание. 767-786. (2000): 769

⁵ Следниве земји и организации беа дел од Пактот за стабилност: Албанија, Босна и Херцеговина, Бугарија, Канада, Хрватска, земјите членки на ЕУ, Македонија, Унгарија, Романија, Русија, Словенија, Турција, САД, Јапонија, Црно морската група за соработка, Централно – европската иницијатива, Советот на европа, Европската комисија, Европската банка за реконструкција и развој, Европската инвестициона банка, Меѓународниот монетарен фонд, НАТО, Организацијата за економска соработка и развој, ОБСЕ, претставници на Ројамонт процесот, Југоисточната иницијатива за соработка, Југоисточниот процес за соработка, ООН, Високиот комесаријат на ООН за бегалци, Западно европската унија, Светската банка.

⁶ Agence Europe цитирана во Friis, L. & Murphy, A. “‘Turbo-charged negotiations’: the EU and the Stability Pact for South Eastern Europe”. Журнал за Европска јавна политика, Издание. 7 бр. 5, Специјално издание. 767-786.(2000): 769.

регионалните и работни средби каде учесниците од ЈИЕ беа на еднакво ниво со меѓународните организации и финансиските институции во советување за иднината на регионот.

Како што е споменато погоре, основачкиот документ истотака вети и Евро-атлантска интеграција на сите земји од регионот, вклучувајќи и евентуално целосно членство во ЕУ. Во овој контекст, ЕУ го воспостави механизмот наречен Процес за стабилизација и асоцијација (ПСА) вклучувајќи земји од регионот кои немаа никакви договорни основи со Брисел. Македонија беше една од тие земји. Договорите за стабилизација и асоцијација претставуваат најважни документи во Процесот на стабилизација и асоцијација кој продолжува да биде главната рамка на односите помеѓу ЕУ и Западниот Балкан. Заложбите на Пактот за стабилност се комплиментарни со оние на Процесот на стабилизација и асоцијација. На интернет страницата на Пактот за стабилност стои дека Европската перспектива претставува клучен мотиватор за земјите од регионот за да се вклучат во регионална соработка и продолжат со реформи, а воедно претставува и круцијална алатка за успех на Пактот за стабилност. Официјален претставник од Македонија имаше изјавено: “Пактот за стабилност немаше да претставува тоа што е доколку ја немаше перспективата за членство”⁷.

На почетокот Пактот повеќе или помалку претставуваше платформа за координирање на донорските активности и воспоставувањето фондови за реконструкција. Но со годините се разви во форум кои ги носеше на иста маса регионалните и меѓународните актери во креирање заеднички стратегии за иднината на регионот. Токму поради широката меѓународна поддршка на Пактот за стабилност земјите од регионот беа убедени да учествуваат во регионални програми за соработка. Но со подобрувањето на безбедносната и економската ситуација во регионот земјите почувствуваат уште поголема регионална сопственост. Во таа смисла идејата за трансформација на Пактот во организација која ќе го наследи веќе беше видлива.

2. Од Пакт за Сигурност до совет за Регионална Соработка⁸

Советот за регионална соработка (СРС) беше дизајниран врз приоритетите дефинирани од самиот регион и беше официјално основан во Софија на 27 февруари 2008. Земјите од Југоисточна Европа, земјите донатори и други меѓународни претставници како Европската

⁷ Види Friis, L. & Murphy, A. “EU and Central and Eastern Europe; governance and boundaries”. Журнал за заеднички пазарни студии, Издание. 32 бр. 2. (1999): 211-234.

⁸ Доколку не е означено поинаку, сите наведени информации се добиени од официјалната интернет страница на Советот за регионална соработка: www.rcc.int

комисија ја изразија нивната заложба и поддршка за новиот пристап кој ќе ги следи стапките на Пактот за стабилност на Југоисточна Европа.

Најважната цел на Советот е да ја поддржи регионалната соработка во Југоисточна Европа под принципот на регионална сопственост, водејќи се од имплементацијата на регионалните проекти од кои секоја од земјите од регионот има корист. Генералниот секретар на Советот за регионална соработка Хидо Бишчевиќ, поранешен хрватски дипломат со професионално искуство во регионална и билатерална соработка се задржува на фактот дека СРС е прва иницијатива со компонента на регионална сопственост во модерната историја на Југоисточна Европа⁹. Спротивно на начинот на функционирање на Пактот за стабилност кој беше генерално под водство на меѓународната заедница, СРС се карактеризира со далеку поголема автономност¹⁰. Самите земји од регионот заземаат водечки улоги во организацијата, додека меѓународните организации како ООН, Светската банка и Европската унија дејствуваат како подеднакви членови на програмата. СРС е исто така дизајниран за да продолжи со засилувањето на Европските и Евро-атлантските интеграциони процеси во регионот. Како и Пактот за стабилност така и СРС дејствува во согласност со процесот на Стабилизација и асоцијација на ЕУ. Пристапот на земјите од регионот во НАТО се смета за важно прашање истотака.

Во финансирањето на СРС третина од трошоците се покриени од Европската унија, а остатокот се покриваат од самите земји учеснички на Југоисточниот процес за соработка (СЕЕЦП) и донорите на на Пактот за стабилност.¹¹

2.1. Структура на СРС

СРС се состои од Секретаријат, Генерален секретар, Одбор на СРС како и членовите на СРС. Секретаријатот на СРС е лоциран во Сараево, Босна и Херцеговина и има канцеларија за врски во Брисел со Хидо Бишчевиќ како прв Генерален секретар. Секретаријатот обезбедува техничка, организациона и аналитичка поддршка на Генералниот секретар. Седиштето и административната организација во Сараево се поделени со Југо – источниот

⁹ The Region (Регионот) “Хидо Башевиќ, Генерален секретар на Советот за регионална соработка: Југоисточна Европа гледа директно кон иднината.” (2007) <http://www.investmentcompact.org/dataoecd/19/1/39956860.pdf> (пристапено во Септември 2009): 3

¹⁰ Ibidem.

¹¹ Trauner, F. “The Europeanisation of the Western Balkans: deconstructing the EU’s routes of influence in justice and home affairs” Документ презентирани на четвртата Пан – европска конференција на ЕЦПР, Рига, Септември 25 – 27. (2008): 18.

процес на соработка (СЕЕЦП) и креираат мрежа за координација на активности за регионална соработка во Југоисточна Европа.

Одборот на СРС, е составен од членовите на СРС кои придонесуваат во буџетот на организацијата, а таканаречената ЕУ тројка (Претседателство на ЕУ, Европска комисија и Секретаријатот на Европскиот совет), обезбедува водство и супервизија на организацијата. Одборот е задолжен за прифаќањето на Годишниот извештај од Генералниот секретар и прифаќањето на Годишната стратегиска програма.

Педесет и четири земји, организации и финансиски институции се членови на СРС. Тоа ги вклучува земјите кои учествуваат во Европскиот процес за соработка (СЕЕЦП), група на земји донатори, од кои повеќето се европски земји, Европската унија, Советот на европа, НАТО, ОБСЕ, Организацијата за економска соработка и развој (ОЕЦД), Светската банка и неколку ООН институции меѓу кои УНДП, УНИЦЕФ како и УНХЦР. Барањата за членство од други држави или организации бара дозвола од сите членови.

Годишниот состанок на СРС е поврзан со СЕЕЦП самитот и е ко-раководен од Генералниот секретар на СЕЕЦП¹². Годишните состаноци обезбедуваат стратегиска координација и развој на процес на регионална соработка. Одлуките во СРС се базираат врз консензус.

2.2 Приоритети на СРС

Генерално, СРС има дефинирани 6 програми за работа: економски и социјален развој, енергија и инфраструктура, правда и внатрешни работи, безбедносна соработка, градење на човековиот капитал и парламентарна соработка. За да се поддржат овие приоритетни подрачја, СРС има оформено група од експерти кои ги креираат и имплементираат СРС програмите и проектите во нивните приоритетни подрачја. Експертските групи подготвуваат проектни идеи за меѓународни донори, и развиваат предлог проекти со партнерските организации. Освен ова, СРС експертите ги имплементираат стратегијата за комуникација на Генералниот секретар, држат предавања и ги брифираат новинарите и политичарите во целиот регион.

2.2.1. Економски и социјален развој

СРС го поддржува развојот на просперитетни пазарни економии и адекватни социјални системи и политики, како основи на мирот и стабилноста во Југоисточна Европа. Тој игра активна улога во координирање, олеснување и овозможување на политичка поддршка на регионалните економски иницијативи кои се насочени кон инвестиции, мали и средни претпријатија и трговска либерализација. За разлика од другите региони во Европа, Југо-

¹² За 2008/2009 ова беше Молдавија. Моменталниот претседавач со СЕЕЦП е Турција.

источна Европа се соочи со драстично намалување на регионалната размена во 90тите. Причини за ова се рестрикциите во трговијата кои беа воспоставени по распадот на Југославија заедно со воените конфликти во регионот¹³. Регионалната соработка беше делумно воспоставена кон крајот на 90тите. Исто така, поради отсуството на пристап до ЕУ пазарите меѓу-регионална трговија игра значајна улога во увозот и извозот во повеќето земји од Југоисточна Европа¹⁴.

Како продолжение на работата на Пактот за стабилност, СРС допринесува кон Централно Европската слободна трговска зона (ЦЕФТА 2006). Со овој договор земјите членки сакаат да промовираат регионална трговија преку укинување или намалување на тарифите и елиминација на бариерите.

Друи клучни иницијативи на СРС во делот на економскиот и социјалниот развој се: Пактот за инвестирање во Југоисточна Европа, Букурешкиот процес за вработување и Здравствената мрежа во Југоисточна Европа.

2.2.2 Енергија и инфраструктура

СРС ги третира енергијата и инфраструктурата како најважни елементи на целиот економски и социјален развој воедно давајќи стабилност и просперитет на регионот. Тие промовираат одржлив енергетски развој во регионот, а преку нив воедно се следи и развојот на енергетската заедница.

Помеѓу другите иницијативи, СРС го подржува Југоисточниот Транспортен секретаријат за следење во воспоставувањето на Југоисточната железничка транспортна зона. Истотака го подржува Дунавскиот процес на соработка и меѓународниот басен на реката Сава со цел промовирање и подобро управување на потенцијалот на реките. Ако се земе предвид проблемот со загадувањето, СРС соработува со регионалниот Центар за животна средина.

2.2.3. Правда и Внатрешни работи

Приоритетните подрачја на СРС во поглед на правдата и внатрешните работи вклучуваат борба против организираните криминал, активности против корупција¹⁵, миграција и барање на азил¹⁶ како и напредокот кон ЕУ во овие области.

¹³ Uvalic, M. "Regional Cooperation and the Enlargement of the European Union; Lessons learned? ". *International Political Science Review*, Издание. 23 Бр. 3. 319-333. (2002): 325.

¹⁴ Ibidem.

¹⁵ СРС соработува со Регионалната анти корупциска иницијатива (РАИ)

¹⁶ СРС е во контакт со Регионалната иницијативата за миграција, азил и бегалци (МАРПИ)

СРС истотака овозможува техничка експертиза и одржува врски со релевантните национални, меѓународни актери и граѓанското општество. Во овој контекст, СРС го превзема местото на Пактот за стабилност во релевантните одбори. Во делот на правдата и внатрешните работи, СРС се темели врз работата на Пактот за стабилност и се обидува да сподели најдобри практики и научени лекции помеѓу земјите од регионот. Главните регионални иницијативи ги вклучуваат: СЕЦИ Центар за борба против преку граничен криминал, Југоисточна обвинителска адвокатска група, Регионална иницијатива за антикорупција, Регионална иницијатива за миграција и азил и Југоисточната асоцијација на шефови на полиција (СЕПЦА).

2.2.4. Безбедносна соработка

СРС е вклучен во борбата против постоечките и новите предизвици на национално и регионално ниво во делот на безбедноста и со тоа прави обид за воспоставување на стабилна и безбедна средина во Југоисточна Европа. Регионалната соработка која според СРС треба да заврши со едно взаимно чувство на регионална припадност ќе помогне во зголемена ефикасност. Под покровителство на СРС, иницијативите како Центарот за регионална контрола и верификација на оружја (РАЦВИАЦ), Југоисточната и Источноеропската клириншка куќа за контрола на мало вооружување и лесни оружја (СЕЕСАЦ) како и Иницијативата за превенција и подготвеност од катастрофи во Југоисточна Европа (ДППИ СЕЕ) се во функција.

Според СРС овие иницијативи се ефикасни бидејќи нивната крајна цел е постигнување на чувство на регионална сопственост. Во областа на безбедносната соработка, СРС е изграден врз основите на работата на Пактот за стабилност и се комплементира со Југоисточниот процес за соработка (СЕЕЦ). Засилувањето на координацијата помеѓу СРС и НАТО и помеѓу СРС и ЕУ ќе продолжи да го придвижува процесот на регионална соработка во безбедносниот сектор. Понатака, СРС става фокус врз таканаречените секторски реформи кои се составени од засилување на надзорната функција на легислативните тела во однос на вооружените и безбедносните сили. СРС се стреми за генерирање на функционални поделби, транспарентни за донорската заедница како и промовирање на регионално чувство на сопственост и градење на капацитетите за координација на владите. Имајќи во предвид дека координацијата помеѓу меѓународната заедница, националните влади и невладините организации во делот на безбедносните прашања е сеуште недоволна, СРС има амбиција да завземе водечка улога во развојот на реформите во безбедносниот сектор.

2.2.5 Градење на човековиот капитал

СРС посакува да ја пренесе пораката за таканаречените општества базирани на доверба и ја промовира културата на толеранција и дијалог во Југоисточна Европа. За да се избори против стереотипите кои луѓето може да ги имаат за оние од другите земји, региони, јазични групи или култури СРС поддржува иницијативи за помирување, културни размени

и контакти помеѓу граѓаните. Посебно внимание се обрнува на помладите генерации. СРС истотака става фокус на важноста на образованието и работните тренинзи како на пример, поддржување на регионите во програмите за доживотно учење на ЕУ. СРС истотака се фокусира на политиките за ефективно вработување за да може да се креира доживотна стабилност.

2.2.6 Парламентарна соработка

Обидот на СРС е да функционира како локална точка за регионална соработка, која одржува работни односи со меѓународните организации и влади како и со граѓанското општество. СРС дејствува како форум на постојана соработка на меѓународните донори.

2.3. Соработка со други актери

Обидот на СРС е да функционира како главна точка за регионална соработка, одржување на работни односи со меѓународните организации и влади како и со граѓанското општество. Клучна задача е да се овозможат оперативни капацитети на Процесот на соработка од Југоисточна Европа (СЕЕЦП). Понатаму СРС истотака делува и како форум за продолжена вклученост на меѓународните донори.

Кога СРС ги презентираше своите приоритети на претставниците на Европските и Евро атлантските институции, на дипломатите и граѓанското општество во јуни 2009 во Брисел, Генералниот секретар Хидо Бишчевиќ го потенцираше партнерството помеѓу СРС, ЕУ и меѓународната заедница за соработката на прашања поврзани со Југоисточна Европа¹⁷. На состанокот, неколку претставници од СРС ја истакнаа подобрената ситуација на односите во Југоисточна Европа што се должи на позитивните политики кои доаѓаат од Евро и Евро атлантските институции.

На самитот на регионални лидери одржан во јуни 2009 во Кишнау, регионалните шефови на држави и влади ја потпишаа Декларацијата од Кишинау, со која се повикува Генералниот секретар да продолжи да ги постигнува регионалните приоритети и цели. На овој настан, Бишчевиќ кажа дека Декларацијата од Кишинау овозможува платформа насочена кон стабилност и интеграција преку забрзан развој. Тој истотака ја потенцираше и потребата за држење на билатералните односи надвор од рамката на СРС и дека е потребно СРС да се фокусира на дефинирање на развојните приоритети кои ќе ги поддржат националните економии и кои ќе ги забрзаат реформите кон ЕУ, вклучувајќи енергетска сигурност и инфраструктура.

¹⁷ Види на СРС “ соопштение за печат 23 Јуни 2009: Секретаријатот на СРС ја презентира својата мисија, приоритетите и активностите на Европските и Евро-атлантските институции во Брисел” (2009с) http://rcc.int/index.php?action=press_detail&id=94 (пристапено во септември 2009): 37.

2.4. Тековни прашања: Улогата на СРС во време на Финансиска криза и безбедносни предизвици

За време на јунската презентацијата во Брисел¹⁸ Хидо Бишчевиќ ја подвлече главната улога која СРС ја има во контекст на глобалната финансиска и економска криза, која го погоди и регионот на Југоисточна Европа. Бишчевиќ уште еднаш ја истакна улогата на СРС за време на кризата во Кишинау и спомена дека добрососедските односи се есенцијални за придвижувањето на Југоисточна Европа напред, во време на предизвици и ефектите од моменталната економска и финансиска криза¹⁹. Во Кишинау шефовите на државите и влади на Југоисточна Европа го повикаа СРС за воспоставување на висок експертски панел кој ќе стимулира длабока дискусија за економски и финансиски мерки за одговор на финансиската криза.

На 22 Мај 2009, СРС заедно со Бугарското Министерство за одбрана организираше состанок на кој се дискутираше за забрзување и продлабочување на “регионалната соработка во безбедноста и одбраната”²⁰. Состанокот имаше за цел консолидирање на довербата и претставување на новите иницијативи и техники за да се подобри регионалната и транснационална рамка за соработка во одбраната. Повторно, светската финансиска криза беше опишана како заеднички безбедносен предизвик. Учесниците се договорија дека финансиската ситуација не треба да го загрози нивото на достигнатата заедничка доверба и безбедност.

2.5 После првата година. Успеси и предизвици пред соработката во безбедносниот сектор

За време на првата година од работењето на СРС, во делот на безбедносната соработка СРС Секретаријатот се фокусираше на зајакнување на регионалното чувство за сопственост на напорите за соработка како и за идентификување на потребите за продлабочување на безбедносната соработка и регионалната безбедност²¹.

¹⁸ Ibidem,

¹⁹ Види Совет за регионална соработка. “Извештај за печат, 5 јуни 2009: Добрососедските односи и развој на соработката се есенцијални за напредок во Југо-источна Европа, изјави Генералниот секретар на самитот на регионални лидери.” (2009d). http://rcc.int/index.php?action=press_detail&id=91 (пристапено Септември 2009).

²⁰ Види Совет за регионална соработка. “Извештај за печат, 22 мај 2009: Регионалната соработка треба да ги адресира безбедносните предизвици во Југоисточна Европа, согласно меѓу директорите за безбедносна политика во Софија” (2009e) http://rcc.int/index.php?action=press_detail&id=88 (пристапено Септември 2009).

²¹ Совет за регионална соработка. Годишен извештај 2008 -2009 на СРС, Сараево, Совет за регионална соработка, 2009а. URL.: <http://www.rcc.int/RCC-Annual-Report-2008-2009.html>

Следните три иницијативи – кои како што видовме се развија под покровителството на Пактот за стабилност го креираат главниот фокус на СРС кога станува збор за мирот, стабилноста и безбедноста во регионот:

Југоисточната и Источноеропската клириншка куќа за контрола на мало вооружување и лесни оружја (СЕЕСАЦ), Иницијативата за превенција и подготвеност од катастрофи во Југоисточна Европа (ДППИ СЕЕ), Регионалниот центар за контрола на оружје, Центарот за помош при верификација и имплементација (РАЦВИАЦ) исто познат и како РАЦВИАЦ центар за Безбедносна соработка.

СРС и УНДП потпишаа нов договор кој го проширува опсегот на активности на Југоисточната и Источноеропската клириншка куќа за контрола на мало вооружување и лесни оружја (СЕЕСАЦ), трансформирајќи ја во политика за превенција на насилство во заедницата. И УНДП и СЕЕСАЦ побараа од Секретаријатот на СРС да го насочи вниманието на Одборот на СРС за потребата за трансформирање на СЕЕСАЦ во целосна регионална иницијатива.²²

На координативен состанок со Иницијативата за превенција и подготвеност од катастрофи во Југоисточна Европа (ДППИ СЕЕ) и СЕЕСАЦ, се постигна согласност да се продолжи со работа под моделот на СРС²³. СРС секретаријатот им овозможи на ДППИ СЕЕ целосна поддршка и ги олесни контактите со меѓународните донори. Во соработка со ДППИ СЕЕ, СРС Секретаријатот исто така овозможува поддршка на УНДП во подготовката на Регионални програми за намалување на ризикот од непогоди во Југоисточна Европа²⁴.

СРС истотака понуди и политичка поддршка и даваше насоки за трансформацијата на РАЦИВИАЦ Центарот за безбедносна соработка базиран во Хрватска.

Делот на безбедносни прашања формирше друг исто толку важен фокус во првата година од СРС. Заедно со Министерството за одбрана на Бугарија СРС организареше состанок со директорите за безбедносни политики и директорите за меѓународна соработка на министерствата за одбрана на Југоисточно Европските земји во мај 2009. Покрај споделување на очекувања и формулирање техники и способности за да се подобри регионалната соработка за безбедносни прашања, состанокот исто така имаше за цел за воспоставување на перманентен дијалог на директорите за безбедносни политики во Југоисточна Европа.

СРС истотака бележи понатамошен развој на дијалог со главните актери од регионалните одбранбени и безбедносни сектори, вклучувајќи ги Министрите за одбрана на земјите од Југоисточна Европа, Женевскиот центар за демократска контрола на вооружени сили

²² Ibid., 39.

²³ Ibid., 37

²⁴ Ibid.,38

(ДЦАФ), НАТО и ОБСЕ. Намерата на СРС е да ги одбегне дуплицирањето на активностите со другите организации беше добро прифатено и поддржано.²⁵

Во првата година СРС Секретаријатот истотака целосно се вклучи во креирањето на Југоисточната и Централноевропската иницијатива за осигурување на ризик од катастрофи (СЕЦЕ – ЦРИФ), заедно со Светска Банка и Меѓународната стратегија на ООН за намалување на катастрофи (УН ИСДР)²⁶. Во форма на јавно приватно партнерство СЕЦЕ – ЦРИФ ќе го фасилитираат развојот на осигурителниот пазар за катастрофи во Југоисточна Европа. Дополнително на ова проект кој се однесува на креирање на Центар за противпожарна одбрана (СЕЕФРЕЦ) беше заеднички развиен со ДППИ СЕЕ, поддржан од ООН ИСДР и Светска Банка.²⁷

²⁵ Ibidem.

²⁶ Ibidem.

²⁷ Совет за регионална соработка 2009а: 38.

Заклучок

Работата на СРС формира успешно продолжување на напорите на Пактот за стабилност за Југоисточна Европа. СРС истотака може да биде видена како најсеопфатна организација во која доминира чувството за регионална сопственост. И во време на најлоши економски тешкотии земјите од регионот ја покажаа нивната подготвеност и способности за да продолжат со соработката на важните прашања како што е економскиот и социјалниот развој и мирот и стабилноста на регионот.

Постои спремност помеѓу земјите од Југоисточна Европа да превземат мерки против економската криза на координиран начин. СРС функционира како форум за креирање на политиките во ова подрачје.

СРС продолжува да го обезбедува СЕЕЦП со оперативни капацитети. Помеѓу многуте иницијативи тој ги поддржува напорите за регионалната соработка кои се воспоставени за да се соочат со проблемите во полето на безбедност и одбрана како СЕЕСАЦ, ДППИ СЕЕ; СЕЦЕ – ЦРИФ и РАЦВИАЦ центарот. Понатака тој истотака одржува работни односи со меѓународните организации како ООН, ЕУ, владите во Европа и пошироко со граѓанското општество.

Библиографија

Написи:

Friis, L. & Murphy, A. "EU and Central and Eastern Europe; governance and boundaries". Журнал за заеднички Пазарни студии, издание 32 бр. 2. 1999: 211 -234.

Friis, L. & Murphy, A. "'Turbo-charged negotiations': the EU and the Stability Pact for South Eastern Europe". Журнал за Европска Јавна политика, издание 7 бр. 5, специјално издание. 2000: 767 -786.

Trauner, F. "The Europeanisation of the Western Balkans: deconstructing the EU's routes of influence in justice and home affairs". Документ презентирани на четвртата ЕЦПР Пан – европска конференција за ЕУ политики, Рига, Септември 2008, 25 -27.

Uvalic, M. "Regional Cooperation and the Enlargement of the European Union; Lessons learned? ".
International Political Science Review, издание 23 бр. 3. 2002: 319-333.

Извештаи:

Совет за регионална соработка, *Strategic outlook at the priority areas of the cooperation in South East Europe; Supporting document to the strategic work programme of the regional cooperation council*. Поморие, Regional Cooperation Council, 2008. URL.:
http://www.taskforcehumancapital.info/fileadmin/documents/RCCStrategicOutlook_200508.pdf

Совет за регионална соработка, *RCC Annual Report 2008-2009*. Сараево, Совет за регионална соработка, 2009а. URL.: <http://www.rcc.int/RCC-Annual-Report-2008-2009.html>

Интернет извори:

Совет за регионална соработка. "Совет за регионална соработка." (2009b). www.rcc.int (пристапено септември 2009).

Совет за регионална соработка. "Соопштение за печат 23 јуни 2009: Секретаријатот на СРС ја презентира својата мисија, приоритети и активности на европските и евро – атлантските

институции во Брисел.” (2009c). http://rcc.int/index.php?action=press_detail&id=94 (пристапено септември 2009).

Совет за регионална соработка. “Соопштение за печат 5 јуни 2009: Добрите меѓусоседски односи и развојот на соработката се есенцијални за напредокот на Југоисточна Европа, изјави Генералниот секретар на СРС за време на самитот на регионални лидери.” (2009д). http://rcc.int/index.php?action=press_detail&id=91 (пристапено септември 2009).

Совет за регионална соработка. “Соопштение за печат 22 мај 2009: Регионална соработка треба да ги адресира безбедносните предизвици на Југоисточна Европа, усогласено помеѓу доректорите за безбедни политики во Софија.” (2009е). http://rcc.int/index.php?action=press_detail&id=88 (пристапено септември 2009).

Совет за регионална соработка. . “Соопштение за печат 21 мај 2009: УНОДЦ и Совет за регионална соработка промовираат безбедност и правда во Југоисточна Европа.” (2009ф). http://rcc.int/index.php?action=press_detail&id=87 (пристапено септември 2009).

Регионот. “Хидо Бишчевиќ, Генерален секретар, Совет за регионална соработка: Југоисточна Европа гледа јасно кон иднината. “ (2007). <http://www.investmentcompact.org/dataoecd/19/1/39956860.pdf> (пристапено септември 2009).

Програма за Надворешна и безбедносна политика
“РЕГИОНАЛНА СОРАБОТКА ВО ЈУГОИСТОЧНА ЕВРОПА - ПЕРИОД ПО
ПАКТОТ ЗА СТАБИЛНОСТ”

* Автори: *Manuela Riedeland u Marnix Eichelberg.*

Андреја Богдановски, *Истражувач*
abogdanovski@analyticamk.org

Analytica

Web: www.analyticamk.org

Email: info@analyticamk.org

Dame Gruev No: 7-8/3
1000 Skopje, Macedonia
Phone: 00 389 (0)2 3121 948
Fax: 00 389 (0)2 3121 948